

Н.Ю. Резніченко

Запорізький державний медичний університет

Курс косметології та естетичної медицини в післядипломній освіті дерматовенерологів

У статті описано основні принципи викладання косметології та естетичної медицини в післядипломній освіті дерматовенерологів. Розглянуто тематику лекційних і практичних занять, висловлено пропозиції щодо особливостей проведення практичних занять з косметології та естетичної медицини.

Ключові слова

Косметологія, післядипломна освіта.

На сьогодні косметологія та естетична медицина стали не лише невід'ємними частинами дерматовенерологічної практики, а й предметом поглиблених наукових досліджень [1]. Останнім часом досить важко уявити собі лікування шкірних хвороб без урахування правильного косметологічного догляду, а інколи і специфічних процедур [2]. Так, використання хімічних пілінгів (якщо немає протипоказань) дає позитивні результати при, здавалося б, «некосметологічних» хворобах Дар'є, Девержі, іхтіозах. Лікування вугрової хвороби неможливе без косметологічної механічної екстракції комедонів, застосування пілінгів, лазерної корекції рубців пост-акне. Отже, сьогодні вимагає від дерматовенеролога глибоких знань з косметології та естетичної медицини, які лікар може здобути в процесі післядипломної освіти [3–5].

Під час викладання основ косметології та естетичної медицини на тематичних курсах у процесі післядипломної освіти ретельну увагу слід приділяти таким темам:

- 1) будова та функції шкіри;
- 2) діагностика стану шкіри та встановлення дерматологічного і косметологічного діагнозу;
- 3) пілінги;
- 4) ін'єкційні методики в косметології;
- 5) апаратні методики в косметології;
- 6) клінічна фармакологія та косметологія;
- 7) основні естетичні проблеми шкіри та їх корекція.

Однією з найактуальніших тем практичних і лекційних занять на курсі косметології та есте-

тичної медицини в процесі післядипломної освіти є саме «Будова та функції шкіри». Оскільки знання структури шкіри на різних рівнях – від молекулярного до органного, функціонування структурних утворень шкіри, нормальної і патологічної анатомії та фізіології шкіри дають глибоке розуміння фізіологічних і патологічних процесів, що відбуваються у зовнішньому покриві організму. Це сприяє вибору оптимальних, найбільш ефективних і безпечних, індивідуалізованих косметологічних процедур в осіб з різними характеристиками шкіри. Тему потрібно розглядати в аспекті нерозривності з практичною косметологією. Наприклад: патогістологічні зміни епідермісу у випадках кератодермії → гіпертрофія рогового шару епідермісу за умов збереження його нормальної структури → можливість косметологічної корекції шляхом проведення хімічних пілінгів.

Під час розгляду теми «Діагностика стану шкіри» особливу увагу слід приділяти не лише особливостям візуального огляду, пальпації, а й сучасним інструментальним методам, зокрема ультразвуковому дослідженню шкіри, термографії, використанню лампи Вуда, трихоскануванню, хроматографії. Також потрібно акцентувати увагу на особливостях встановлення діагнозу пацієнтам косметологічного профілю. Важливо враховувати не лише наявність патологічних утворень на шкірі, а й тип та колір шкіри, ступінь її однорідності, ознаки фізіологічного старіння та фотостаріння, тип старіння. Усі ці параметри сприятимуть формуванню алгоритму у виборі

ефективного та безпечно плану ведення пацієнта. Так, комедональна форма вугрової хвороби є прямим показанням до проведення курсу хімічних пілінгів, проте в осіб з III–VI типом шкіри за Фіцпатриком використання цієї методики може призвести до дисколорації шкіри. Тому перед проведенням хімічного пілінгу у таких випадках необхідно ретельно оцінити критерії ризику/користі.

Під час вивчення тем «Пілінги», «Ін'єкційні методики в косметології», «Апаратні методики в косметології» велику увагу потрібно приділяти не лише алгоритмам проведення процедур, а й загальним та індивідуальним показанням до них, абсолютним і відносним протипоказанням, можливим побічним ефектам та ускладненням після їх проведення, профілактиці.

Оскільки пілінги стали значно поширеною процедурою, яку проводять як з лікувальною, так і з профілактичною метою, під час лекційних і практичних занять потрібно окремо розглядати фізичні (шліфування мікрочастинками, механічна дермабразія, ультразвуковий і лазерний пілінги); хімічні (фруктовими кислотами, трихлороцетовою кислотою, фенолом), ензимні пілінги (ферментами рослинного і тваринного походження). На практичних заняттях з косметології, присвячених хімічним і ензимним пілінгам, обов'язково слід вивчати пілінгові суміші, критерії їх вибору, алгоритми проведення поверхневих і серединних хімічних пілінгів, передпілінгову підготовку та постпілінгову реабілітацію.

Тема «Ін'єкційні методи в косметологічній практиці» є дуже великою за обсягом матеріалів, а отже, практичні заняття потрібно присвячувати окремим складовим темам. Ми рекомендуємо проводити заняття за такими підтемами: «Мезотерапія», «Біоревіталізація», «Редермалізація», «Біорепарація». Беручи до уваги актуальність, складність виконання, можливість тяжких побічних ефектів та ускладнень певних ін'єкційних методик у косметологічній практиці, пропонується провести кілька лекційних і практичних занять, зокрема «Контурне моделювання гіалуроновою кислотою», «Контурне моделювання гідроксіапатитом кальцію», «Контурне моделювання полімолочною кислотою», «Плазмоліфтінг», «Ін'єкції аутофіброblastів». Лекційний матеріал з наведених підтем має включати показання та протипоказання до цих методик, їх можливі побічні ефекти та ускладнення, а практичні заняття присвячують технікам проведення процедур (починаючи бесідою лікаря з пацієнтом і підписання інформованої згоди та закінчуючи його реабілітацією в постін'єкційному періоді) [6–9].

На окремих п'яти практичних заняттях лікарів ознайомлюють з особливостями ін'єкцій препаратів на основі ботулотоксину. Ці підтеми присвячені загальним принципам введення ботулотоксину в організм людини, усуненню мімічних зморщок, корекції асиметрії обличчя, корекції форми обличчя, корекції гіпергідрозу.

Оскільки у практичній діяльності косметолога часто зустрічаються клінічні випадки, що вимагають одночасного застосування різних ін'єкційних методик, які потрібно правильно підібрати не лише за хімічним складом, а й за послідовністю проведення процедур, перервами між різними курсами, можливими комбінаціями протягом певного періоду, післядипломна освіта дерматовенерологів має включати окремі практичні заняття, присвячені ін'єкційній корекції верхньої та нижньої частин обличчя, зон шиї та «декольте». Під час цих занять приділяють увагу загальним принципам і алгоритмам комбінації різних процедур, а також розгляду клінічних випадків.

Тематика ін'єкційних методів у косметології не повинна обмежуватися лише корекцією шкіри обличчя. Актуальними є також склеротерапія та ін'єкційний ліполіз, з якими обов'язково мають ознайомитися курсанти під час післядипломної освіти.

Практичні заняття на тему «Апаратні методики в косметологічній практиці» значно залежать від інструментального оснащення приміщень для навчання. Враховуючи розвиток приватної медицини, кількість клінік, оснащених новітнім косметологічним обладнанням, лекційний матеріал на цю тему має містити принципи, показання та протипоказання, основні алгоритми і технології виконання найбільш поширених апаратних методик. Першочергово розглядають кріотерапію та кріодеструкцію, даронвалізацію, електрофорез, електростимуляцію та електроліполіз, лазерні технології (шліфування, ліполіз, епіляція, фотоомолодження), радіохвильову терапію. На практичних заняттях за умов низького рівня оснащення приміщень косметологічним обладнанням важливу роль відіграють навчальні фільми з наведених методик.

Крім того, дерматовенерологів під час післядипломної освіти ознайомлюють з клінічною фармакологією, з практичним застосуванням у сфері косметології. Метою цього навчального курсу передусім є формування розуміння основних складових косметичних засобів і механізмів їх дії та взаємодії. Обов'язково розглядають класифікацію косметичних засобів та їх складових, механізм дії, проникність

у різні шари шкіри та фактори, що можуть впливати на цей процес. Окремо вивчають гігієнічні засоби догляду за шкірою та тілом (для очищення шкіри та зняття макіяжу, шампуні, для гоління, дезодоранти, для ротової порожнини), для естетичного догляду за шкірою та її придатками (креми, маски, гомажі, скраби), декоративну косметику (пудра, тональні засоби, губна помада, декоративну косметику для очей).

Список літератури

1. Лук'янова О.М., Резніченко Ю.Г., Антипкина Ю.Г. та ін. Перинатальні проблеми великого промислового міста України.— Запоріжжя: Просвіта, 2006.— 356 с.
2. Мавров І.І., Цепколенко В.А. Анализ частоты, характера, возрастных аспектов обращаемости в косметологические клиники // Дерматология и венерология.— 2003.— № 3— С. 45—47.
3. Медведева И.И. Справочник врача-дерматокосметолога.— К.: ООО «Доктор-Медиа», 2011.— 152 с.
4. Проценко Т.В. Медицинская косметология в Украине: состояние проблемы // Дерматовенерология. Косметология. Сексопатология.— 2007.— № 1—4 (10).— С. 246—248.
5. Резниченко Н.Ю., Бочаров В.А., Резниченко Ю.Г. и др. Законодательная база и особенности последипломного

Висновки

Під час викладання косметології та естетичної медицини в процесі післядипломної освіти дерматовенерологів головну увагу приділяють основним розділам косметологічної теорії та практики. Заняття повинні мати практичне спрямування і теоретичне обґрунтування для можливості подальшого застосування здобутих знань як для лікування дерматологічної патології, так і корекції естетичних недоліків.

- преподавания косметологии // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики.— 2010.— № 2.— С. 111—114.
6. Резніченко Г.І., Резніченко Ю.Г., Потебня В.Ю. та ін. Основи охорони жінок та дітей в Україні.— Запоріжжя: Просвіта, 2008.— 132 с.
 7. Резніченко Н.Ю. Державне управління процесами медичного забезпечення дітей та жінок.— Запоріжжя: Просвіта, 2009.— 108 с.
 8. Резніченко Н.Ю., Резніченко Ю.Г., Резніченко Г.І. та ін. Охорона здоров'я дітей і жінок в Україні: законодавство, стан здоров'я, шляхи вдосконалення.— Запоріжжя: Просвіта, 2007.— 188 с.
 9. Резніченко Ю.Г., Резніченко Г.І., Резніченко Н.Ю. та ін. Юридичні та етичні аспекти регулювання лікарської практики та проведення клінічних випробувань.— Запоріжжя: Просвіта, 2010.— 140 с.

Н.Ю. Резниченко

Запорожский государственный медицинский университет

Курс косметологии и эстетической медицины в последипломном образовании дерматовенерологов

В статье описаны основные принципы преподавания косметологии и эстетической медицины в последипломном образовании дерматовенерологов. Рассмотрена тематика лекционных и практических занятий, высказаны предложения относительно особенностей проведения практических занятий по косметологии и эстетической медицине.

Ключевые слова: косметология, последипломное образование.

N.Yu. Reznichenko

Zaporizhzhya State Medical University

Course of cosmetology and aesthetic medicine in postgraduate education of dermatovenerologists

The article is devoted to main principles of cosmetological and aesthetic medicine education of dermatovenerologists. Topics of lectures and practical classes, suggestions for peculiarities of practical classes on cosmetology and aesthetic medicine are considered.

Key words: cosmetology, postgraduate education.

Дані про автора:

Резніченко Наталія Юрївна, к. мед. н., магістр державного управління, асист. кафедри дерматовенерології та косметології з циклом естетичної медицини ФПО Запорізького державного медичного університету
69063, м. Запоріжжя, вул. Кірова, 67
E-mail: nreznichenko@mail.ru